

V torek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k,
za pol leta 4 „ — „
za četrt leta 2 „ — „

Po pošti:

Za vse leto 10 gl. — k,
za pol leta 5 „ — „
za četrt leta 2 „ — „

Vrednisto in opravištro
je na stolnem trgu (Dom-
plat) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskane i krat
5 kr., če se tiska zkrat,
4 kr., če se tiska skrat
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
kolek (stempelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 61.

V Mariboru 27. maja 1869.

Tečaj II.

Telegram „Slov. Narodu.“

V Ljubljani 25. maja.

K volitvi deželnega poslanca v Trebnjem je prišlo devet in devetdeset volilcev. Izmed teh jih je glasovalo dva in devetdeset za narodnega kandidata g. dr. Valentina Zarnika, sedem pa za ljubljanskega župana g. Suppana. Živio novi poslanec dr. Zarnik!

Nepriustranost in pravica!

I.

„Posadni stan za Ljubljano in okolico!“ To je bil prvi odkrito-srčni klic znanega slovenskega in občeljudskega „prijatelja“ Dežmana, ko se je bil v Vevčah prepričal, da „proklete grablje“ niso samo lepa poezija, ampak da se dá tudi najpohlevnejše ljudstvo toliko razdražiti in razkačiti, ka te poezije morálo dejansko izvržuje nad svojimi ščovalci. Kakor daleč segajo naša poročila iz Ljubljani, smo prepričani, da je bila to le tirjatev maščevanja, a ne tirjatev potrebe niti ne primernosti. Ako nas vse ne moti, vendar se je na merodajnem mestu vlišala ta človečanska prošnja. Poroča se nam, da se vsled nujnih ljubljanskih potreb in zaukazov iz Dunaja od vseh strani pošiljajo vojaki v čudovito obilnem številu v Ljubljano, in ako že naše središče morebiti ne bo okušalo čistega posadnega stanja, vendar se bo tam nabralo toliko vojakov, da bo za vsacim ljubljanskim prebivalcem vsaj po en vojak skrbel za javni mir in red. Posadni stan sam na sebi nam prav nič skrbi ne prizadeva, marveč kolikor nam je od daleč mogoče raz-mere soditi, pozdravljamo ga veselo. Morebiti se marsikomu to naše veselje čudno dozdeva. Poglejmo si zadeve natančneje, in mislimo, da bo čudenje nehalo. Kasneje bomo sicer kazali, da niti posadno stanje, niti najostrejšje sodnijsko preiskovanje in kaznovanje ne bo stalno in zanesljivo odstranilo razmer, na katerih podlagi so se vršili obžalovanja vredni nedeljski dogodki. Tu bo morala svojo sodbo govoriti modra, previdna, nadstranska in domo-ljubna državna politika, a ne kazenski sodnik; tu bo potreba iztebiti argi-jasev hlev poprejšnjih državnih grehov, za katero so v nedeljo krvavo pokoro delali ljubljanski okoličani.

Količkej trezen presojevalec nam bo pritegnil, da so nesrečneži 23. t. m. žrtve slabe, nedržavniške politike, ki so bolj vredni pomilovanja in pomoči, nego pa kazni. Ker se pa v merodajnih krogih takega mišljenja ni nadejati, ker se bo kazensko preiskovalo in obsojalo, naj se to vrši tako, da kazen zadene one, ki so v sedanjih okoliščinah relativni vzroki žaljene pravice in osebne svobode. Mi sodnji njenih žrtve torej ne bomo iz rok

pulili, ampak kakor zdaj reči stojé, samo tirjamo, da si pravica sname ovezo spred oči in da pri svojem preiskovanji že a priori od vsacega sodelovanja odstrani vsacega, ki se zdaj morebiti vede kot tožnik, ki se pa utegne konečno pokazati kot hudodelec. Mi se torej ne stavimo niti temu, niti onemu na stran; dokler preiskavaje reči natanko ne razjasni, ne zagovarjamo nikogar, ampak samo tirjamo: nepristranost in pravico!

In bojimo se, da se je tu že nekoliko zavozilo na krivo pot. Ako si ogledamo stanje, zdaj v javnosti in bojda tudi pri vladi nadkriluje stranka turnarjev. Ljubljana in okolica je zdaj čisto mirna, a vendar je stranka turnarska, ki bo morda vsa stala v obtožnem stanju, vedela izposlovati, da se brez potrebe kopičijo vojaške trupe v Ljubljani; že to samo in pa poročila, za ktere je turnarska stranka gotovo prav enostransko skrbela, mora kakoršen je že svet, nagniti mnenje oficijalnega, torej merodajnega sveta na njeno stran in proti okoličanom in Ljubljančanom. Predsodek je storjen: gotovo ne na korist nepristranosti in pravici! Bilo bi nam najljubše in pravičnosti najprimerjene, ko bi pristranskih spo-ročil v tej zadevi sploh ne bilo in ko bi se vse prepusilo objektivnemu pre-izkavanju. Ali kjer voda že teče na stran, treba je skrbeti, da ne bo tekla popolnoma nazaj. Enostranskim poročilom turnarske stranke naj se na stran postavijo poročila narodne stranke. Deželni odbor ima sveto dolžnost paziti in braniti, da se deželi ne godi krivica. Ako bi poročila ne zadostila, naj se g. deželni odborniki ne strašijo pota na Dunaj; ne pustimo da bi nam enostranski nasprotniki zopet pot pretekli. Tepež v Lazah in Vevčah, ako ne prav osvetljen, zna postati šiba, ktera bo leta in leta padala po slovenskih plečah — nasledki enostranosti utegnejo tu biti osodepolni in pogubni za vso slovensko prihodnost. Ne tolažimo se torej s slepimi na-dami: saj poznamo svoje nasprotnike in vemo, kako malo izbirajo sredstva, kader gre ze dosego njihovih hinavskih naklepov! Skrbimo torej da obvelja: nepristranost in pravica!

In še več! Denašnji naš dopis iz Ljubljane pripoveduje, da v za-devah nedeljskih dogodkov sklepa — in pomenljivo dovolj tajno sklepa ljubljanski srenjski odbor. Mi nismo prijatelji izvenrednih naredeb: a izven-redne dogodbe tirjajo izvenrednih pomočkov! Kaj je srenjski odbor ljub-ljanski? Cvet turnarske stranke! Ne le da isti odborniki sedé v odboru društva „Turnverein“ in v odboru ljubljanske srenje, ne le da so srenjski odborniki očetje, podporniki, voditelji, odgojevalci in krušni očetje turnarskega društva, ne le da je „turnverein“ večni trabant mestnih odbor-nikov, ne le torej, da je zadeva turnarskega društva ena in ista s zadevo mestnih odbornikov, je tudi znano — in „Tagblatt“ je bil nepreviden dovolj, da je to sam povedal — je torej znano, da so bili mestni odborniki sami pri tepeži; na dalje je znano, da je Dežman eden prvih bil,

Listek.

Malo poglavje o naših ženskih.

(Po vižmarskem taboru.)

(Konec.)

Dejali smo, da je za vsak narod in njegov napredek blagostno, ako ima med više izobraženimi stanovi ženstvo, ktero razumé in goji tudi resneje strani človeškega življenja, ktereга pogled seza od klavirja in kuhinjskih loncev nekoliko više, ktero ve, da svoje otroke, ki že so ali (ne treba zardeti se, bralka ki nisi še prestopila zakonskega praga) še le bodo, iz-reja ne samo za svojih starih let veselje, nego celi človeški družbi, in po-sebno domovini. Isto veljá o ženstvu po kmetih. In ker je tu izobraženje in celo branje po dosedanem stanu naših šol prerodka prikazen, radujemo se tem bolj, ako vidimo posameznosti, ki so veselo in nam upanje dajo, da bode po splošnej omiki razširila se tudi med prihodnje matere prihodnjih Slovencev ljubezen ne samo do osebnega roda, temuč tudi do n. a. r. o. d. a. Špartanska mati, ki je svojemu v boj za domovino odhajajočemu sinu (mislimo da s solznim očesom) v roko dala ščit in mu rekla: „vrni se ž njim, ali pa na njem“ to je, živ kot zmagovalec, ali pa znaj umreti za domovino, da te bodo na njem prinesli: ta špartanska mati se našim mehkim čutom in našim nježnejim pojmom o materinstvu res ne prilaga prav, ali to je vendar le istina, da ko bi bil svet mnogo mnogo tacih mater imel, ne bi bili denes narodi po svetu — hlapei kakoršni so, ne bi vladala tako samopridnost, kakor jo s strahom povsod vladati vidimo.

Mi ne želimo tacih špartanskih mater; zadovoljni smo z manjim. Zadovoljni smo, če se našim prostejšim deklicam toliko pogled razširi, da bodo kot matere prihodnjega narodenja znale ceniti vrednost šol za svoje otroke. Ravno ker je tacih, za slovenstvo in naš narode napredek za-vedajočih se prostih Slovencev zelo nemnogo, nas je veselilo pri vižmarskem taboru videti deputacijo tridesetih mladih kmetskih deklic, ki so kakor Ljub-ljanske, čitalnice, pozdravile „Sokole“, in okinčale njih zastavo z lepim tra-kom (za ktereга so same zložile 130 gl.). Govorila je v imenu vseh svojih tovarišic Franja Koširjeva iz Tacnja pod Šmarno goro tako-le: „Dragi slovenski bratje, vrli sokolovci! Kreпка perutnica slovenstva je ljubljanski

„Sokol“. Doučakal je že bil težke čase, velike viharje; zadela ga je bila celo smrt, iz ktere se je zopet preroden vzdignil v novo življenje kakor ptíc fenis iz plamena, ter zopet mogočno leta po krasni slovenski domovini. Sokol bodi ena izmed neutrudnih straž naše narodnosti in zato naj vzdiguje svoje veličastna krila povsod kjer se naš zatirani narod bori za svojo in svojih dedov svete pravice. Tudi denašnji, zgodovinsko važni, sveti dan, v katerem so je na vižmarskem taboru zbralo toliko tisoč Slovencev od vseh krajev, da pod velikim bogom na ves glas izrekajo, kaj zahteva njih bodočnost, vidimo krasno sokolovo perje in med njim visoko sokolovsko za-stavo. Vrli Sokolovci, ljubljani bratje! Pozdravljam Vas v imenu vseh ta-cenjskih Slovencev ter v njih imenu Vam podajem ta trak, vljudno vas pro-seča, da ga privežete na svojo ponosno zastavo v spomin denašnjega veli-cega dneva. Ozirajte se nanj, ter nikdar ne pozabite, kaj denašnji dan, v katerem ste ga prejeli soglasno izreka toliko tisoč ust razcepljenega slov. naroda. Nosite ga po slovenski zemlji in ostanite zvesti sinovi svoje domo-vine, kakor ste bili vedno do zdaj. Bog vas živi mladi bratje, kreпки bori-telji slovenskega prizadevanja!“

Preverjen sem da bi naši mladeniči bolj ostali „zvesti sinovi svoje domovini“ in bi bili bolj „kreпки boritelji slovenskega prizadevanja“ ako bi večkrat čuli enake opomine iz ust „lepšega spola.“ Vendar, da mi ne bodo pesimisti očitali, ka ženstvu preveliko važnost pripisujem, pravim, da je ven-dar na nas največ ležéce. Bodimo mi dobri domoljubi, dobri človeki in potem ne bode trebalo klicev, kakor so se že po našem časopisji glasili: „ženstvo si skušajmo pridobiti.“

Že po naravi, in narave ne bo noben čas mogel podreti, ustvarjena je ženska tako, da se kot mehkeja stvar rajša uda v mišljenje močnej-šega moža. Bodite torej vi mladeniči in možje v prvi vrsti to, kar mo-rate biti, pravi možje, potem ni strahú, da ne bi pridobili za-se in za svojo reč ženstva.

In kader boste ženstvo sami po sebi pridobili, tačas bodo, kakor zrcalo prvotno podobo odseva, bogato domovinski reči nazaj dajale po-dvojeno vaše domoljubje, in blagodejno spodbujale vso svojo okolico in pospe-ševale naš napredek.

Živele vse Slovenke, kterih za narod pridobivati že ni treba, in naj mi ne zamerijo, če sem govorec o njih suhoparen in dolgočasen bil. J.

ki je prišel v neljubo dotiko s kmečkimi pestmi; znano, da so bili mestni odborniki, njih žene, otroci in pesternje ves čas v gneči in tepeži in v onem karēju, ki jih je branil ljudstva, katero so bili ravno popred razkačili.

Komu ni pri tem jasno kot beli dan, da je sedanji srenjski zbor jedno turnarske stranke, katero bo madežev opiral, kjer, kakor inkader bo moral; kdo ne spozna, da je srenjski odbor sam prav za prav edina stranka, a drugo vse le uborni pritikljaji! In vendar še smejo v srenjskem zboru veljavno sklepali moške o stvari, zaradi katere se morebiti prihodnje vsedejo na klop obtožencev! In vendar še ima srenjski odbor politično in in policijsko jurisdikcijo v rokah, katero bo rabil v namene svoje stranke. Prva tirjatev nepristranosti in pravice je torej, da se začasno odvzame srenjskemu zboru ljubljanskega vsakega jurisdikcijo! on ne stoji in ne more stati nad strankami, ampak je stranka, nad katero ravno tako kakor nad nasprotno visi meč kazenskega preiskavanja. Bojimo se, da vlada sama ne stoji več na svojem vzvišenem stališču, kajti sicer bi bila morala iz lastnega nagiba in prvi mah mestnemu zboru odtegniti vsakršno jurisdikcijo. Da vlada tega ni storila, je velika napaka, ki je javne graje vredna in se da le s tem nekoliko poravnati, da se zamujena stvar stori prej ko prej. Gotovo mora vsakdo dvomiti nad vladno nepristranostjo, ako še na dalje pusti turnarski stranki oblast, ki utegne le biti na kvaro: nepristranosti in pravici.

Tako daleč nam torej posadno stanje ne more biti nič na poti, ampak le pomagati, da se odstranijo neopravičeni upljivi, ki hoté pravici zavhati nos. Posadno stanje bo bolelo turnarsko stranko, bolj ko katero drugo. Prihodnjič spregovorimo o ljubljanski sodniji in sodnikih in jih primemo s sodniki posadnega stanja.

Slovenski tabor na ljubljanskem polju pri Vižmarjih.

(Konec.)

Govornik Noli dalje opominja, kako škodljivo in zamudno je, ako mora kmet z nemškim pisanjem v roci letati od Poncija do Pilata in podplate trgati, pa še ničesa ne izve ali napak zve, tako da škodo trpi. Ploha je bila prišla čez vas, premočeni ste do kože (klici: nič ne dé!) pa niste se umeknili z mesta. Ene plohe nočemo več trpeti, nemškutarske plohe. Slovenski jezik ne sme več kakor pravični colnar za vrati stati, temuč mora mesto zadobiti, ki mu po pravici gre. — Resolucija je bila potem z burnimi klici sprejeta. Na opomin prvosednikov, če ja kdo zoper to, naj roko vzdigne, ni vzdignil nihče roke, temuč kakor pri vseh resolucijah, klicalo se je od vseh strani: vsi smo zato, vsi! nobeden ni zoper!

Dr. Costa govori o poslednji točki, namreč o osnovi denarnih zavodov v podporo kmetijstva in obrtnijstva in osnovi lastnega zavarovalnega društva. Ako toliko množico pred seboj vidim — pravi — ne morem dvomiti, da je prišel nov čas, da je prišlo z novim časom novo delo. V starih časih, ni še tako davno tega, delali so za nas samo uradniki, in ni se vprašalo ali so delali dobro ali slabo (klici: zmerom slabo!). Zdaj je nastopil nov čas, zdaj dobivamo in tirjamo samoupravo, t. j. da vsaka dežela, vsaka občina po svojem preudarku in po svojih potrebah za-se gospodari in skrbi. Kako pa je mogoče dobro skrbeti občini za-se, ako ni potrebnih pripomočkov. Ti pripomočki so omika in denar. Da te dve reči dobimo, treba nam asocijacije, združenja. V tem nam je posnemati naše slovanske brate Čeha (živeli Čehi!). — Govornik obširneje razklada, kaj so vzajemne podporne

kase, katere morejo kmetu iz hitre stiske pomagati, in kaj so zavarovalnice. Boljše bi bilo za deželo, da se napravijo domače zavarovalnice. Do zdaj se daje mnogo denarja v zavarovalnice na tuje, kjer se bogatijo tuji akcionarji kar ne donaja deželi dobička, temuč škodo. Potem bi ostal denar v deželi. Da pa se taki zavodi osnujejo, treba da vlada za to privoli. In to bomo zahtevali denes. Ako se taka domača zavarovalnica osnuje, ne bo iskala dobička, temuč namen jej bo podpora domačim gospodarjem. Tako bo mogoče za nekoliko krajcarjev zavarovati lastnino za 1000 gl.

Ko je bila tudi ta resolucija enoglasno sprejeta in tabor sklenen, pozdravljal je taborce še v daljšem govoru prvosednik tolminske čitalnice g. dr. Premerštajn. Potem je odbor ljubljanskih Slovencev, po govoru gospodične Tomanove, katerega smo v zadnjem listku prinesli, venčal zastave slovenskih čitalnic z lipovimi vencu in trakovi. Čitalnic je bilo zastopanih nad 30.

Veseli je bilo vsacemu rodoljubu poslušati pogovore med priprostim taborci, ki so se v posameznih gruclah razhajali in med katerimi je bil en glas: tak o mora biti, kakor smo sklenili; popred Slovenci ne smemo odjenjati! Veseli je bilo poslušati govore po mnogoštevilnih društvih, ki so se bila na večer zbrala po Ljubljani, pač v največjem številu v narodni čitalnici. Ker smo se s poročilom malo zakesnili, zdaj pa nam jemljijo znane novejšeg dogodbe prostor, ni nam mogoče o teh veselicah, ki so bile vseskozi resnega in rednega značaja, obširneje poročati.

Postava 14. maja 1869,

s katero se določujejo načela podučevanju na ljudskih šolah.

A. O javnih ljudskih šolah.

(Dalje.)

§. 10. S posebnim obzirom na potrebe katerega kraja se smejo posameznim šolam prideti zavodi, v katerih se bodo odgojili, izrejali in podučevali otroci, katerim še ni treba v šolo hoditi, in pa strokovni razredi, v katerih se bo še posebej podučevalo o kmetijskem gospodarstvu in obrtnijstvu.

§. 11. Število učnih moči (učiteljev) vsake šole naj bo odvisno od števila učencev. Ako je bilo tri leta zaporedoma v šoli povprek 80 učencev, mora se vsakako skrbeti še za drugo učno moč, in ako se to število povekša do 160, tudi še za tretjo in v tem razmeru se naj število učiteljev še dalje pomnožuje. Če ustanovljena učiteljska mesta se smejo le z dovoljenjem deželne šolske oblasti in le tedaj odpraviti, ako pet let povprek ni bilo gori omenjenega števila učencev. Deželni postavodajci je prepuščeno, da sme še dalje znižati najvišje število učencev, ki se smejo izročiti enemu učitelju.

§. 12. Odgovorni vodja ljudske šole je učitelj, in kjer jih je več, v to odločeni viši učitelj.

§. 13. Šole z enim samim učiteljskim prostorom naj imajo učitelja, ako ima šola 2 ali 3 učiteljska mesta, sme se na eno mesto postaviti podučitelj. Na šolah, ki imajo 4 ali 5 učiteljskih mest, sme setretjina namestiti s podučitelji.

§. 14. Določila paragrafov 3 do 13 veljajo tudi za samostalne dekliške šole, gledé izbiranja in razdelevanja učne tvarine, gledé števila učnih moči in številne razmere med učiteljicami ter podučiteljicami. V šolah, ki imajo več učiteljskih moči, imenuje se učiteljica — ravnateljica „viša učiteljica“.

Poslednji bosanski kralj.

(Zgodovinsko-romantičen obraz; česki spisal Prokop Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.)

VII.

(Dalje.)

Ali bogme! — precej, ko hitro Saraf-beg pridirja v tabor, vsa turška vojska je razredjena v jate, vsa je razvrščena, da zdivja na bosniško mejo in čež-njo v nesrečno kraljevino.

Strašno se je sultan razkačil, ko mu je bil bég razodel bosniško sporočilo.

„Če mi tudi Allah zaklene vrata v éden (raj), ki ga naš porok obeta Allahovim otrokom!“ — roti se, „ko bi tudi moral prenočiti pod kako drugo streho, nego jo imam sam, nič do tega, da le teh psov oholost napojim z njih krvjo! Sramota, s katero ti psi skrunijo moje ime, moje moč, to zakopljem v kavriških gradov in mest razvaline, to prisezam porokovi bradi!“

„Le Allah boguje nebu, a padišah zemlji!“ — vzkriknejo vezirji, paše in drugi mogotci, ki so bili vsled sultanovega ukaza brzo prišli v padišahov šator, „kdo more vpreti se tvojemu mogočnemu povelju?“

„Moja potrpožljivost je vsahnela do dna srca,“ — govori dalje sultan Mohamed, „kaj ta kavrin, ta lažnjivec in prevarica, ni vreden nikakega usmiljenja. Allahovih pravovercev osveto so klicala na-se kavriška plemena; — Mehmed!“ — priklama svojemu velvezirju, „ti s polovico svoje vojske razriješ bosniška mesta in gradove, in razvališ bosniških kraljev prestolice, opustošiš te kraljevine vasi, ki je kavriška kri pobohotila jih, zato da bodo tem rodovitejši bodočim pravovernim gospodarjem; jaz pa s svoje vojske polovico po Hercegovini mestom s palač populim in v prah poteptam prapore teh prokletih nevernežev, da ne oživi kraljevina po obeh plateh ob Balkanu, vlada, ki bi se neukročena utegnila drziti — ter kljubovati porokovih vojščakov moči. Na najzakotnejše kavirske končine mora prodreti groza našega imena, kateremu tudi junaški Kosarič, ki nam ne plačuje davka, za svojimi gorami ni mogel seči do oklenega drobu. Bog je bog, a Mohamed njegov prorok!“ — sklene svoj ukaz s koranovimi besedami.

„A ti si glava pravovercem, mogočni padišah!“ — spregovoré čestitljivci, ki so se bili sešli na posvetovanje.

Hripavo se oglašé železni kotli, presunljivo zakrilijo piščali; bunčuki se vijo Mohamedanom nad glavami, vezirji, paše in drugi mogotci pa jezdarijo meju njimi in obetajo jim zmago in plen, sužnje — krepke delavce, — in krasne ženske njih veselcam. Vnemljejo in razpihujejo odurnim jatam pohlepnost, ker jih spominjajo na zasramovanje, ki jih padišahov poslanec prebil ga v Bobovci, s poslancem vred pa tudi padišah sam; grdo kričé da je ta sramota zadela celo vse pravovrne prorokovce, Allahove ljubljence, ker so se Bobovčanje posmechovali njih poslancu — pretili mu, da bode pravovercem glave kosili tako, kakor kosec mak kosi na polji, in da bodo klali jim črepove. Spominjaje jih na kavriški nezvestost: kako so krščanski psi hoteli razkaliti vernost, ki so jo bili prisegli padišahu, kriče jim na vso moč, da bi jih ta kukavni rod bil rad nenadoma zgrabil, ali Allah varuje svoje ljubljence, torej je kavrinom odsodil pogubo, — kavrinom, ki so pravoverce hoteli zagrebiti va-njo, in da če bo vsak izmed njih kavrine tolkel po prorokovi zahtevi, da jim smrt na borišči odpre vrata v sedmo nebo.

„Na-nje, na kavrine!“ — hršči iz opojenih grl vojski, vrešči jata za jato, kakor bi zamolklo grmelo: „Allah! Allah! ya gaza, ya džedid!“ (Ali smrt, ali pa zmaga!)

Polumesec se posveti na dveh velikih praporih pod popoludanskim solncem, šatori počeno na enkrat, kakor bi jih bil izpodvril, prapora plapolata dalje, mohamedanski vojski vriskati od same radosti: prvi oddelek na desno za velvezirjem divja na Bosno, drugi pak na levo za sultanom hlača na Hercegovino.

VIII.

Že četrti dan se bunčuki vijo okrog skalnate trdnjave, okrog Bobovca; 18. dan julija meseca 1459. leta solnce prijazno poljublja temena zapadnim goram; jasno se v solnčnih žaricah koplje polumesec nad velikim šatorom velvezirja Mehmeda, ki se je bil skoro brez vsakršnega upora polastil vsega sveta od srbske meje — do trdnjave Bobovca. Bosniške vojske posamezni oddelki so brez vodnikov na meji, brezi vsakršnih bojnih priprav. Tu lené po odkazanih stanovališčih, nenadno pa se spleše, zbude iz svoje neskrbnosti in ulijo nazaj v Bobovec tako, kakor ulije čreda plahih srn pred vrsto lovskih psov; strah in grozo označujejo povsodi na poti. Tako je s tem razvnetjem sploh: visoko švigne njegov plamen, kakor ogenj iz suhljadi in slame, ali tudi tako brzo dogori in ugasne. Tako je bilo tudi v Bobovci.

§. 15. Učiteljice dekliskih šol morajo navadoma podučevati tudi v ženskih delih in v gospodinjstvu, za kar naj se napravi poseben šolski razred. Kjer je dekliska šola izročena moškemu učitelju, mora se za podučevanje v ženskih delih in v gospodinjstvu najeti posebna učiteljica. Kjer ni samostalnih dekliskih šol, morajo se za šoli dorasla dekleta napraviti posebne delavske šole, ki naj bodo z ljudsko šolo v zvezi ali pa od nje ločene.

§. 16. Deželna postavodaja določuje, ali se sme v nižih razredih ljudske šole ženskimi učiteljskimi močmi prepuščati podučevanje solarjev.

2. Meščanska šola.

§. 17. Meščanski šoli je namen, onim, ki ne obiskujejo srednje šole, skrbeti za višo omiko, nego jo more in hoče dati ljudska šola.

Učni predmeti teh šol so: verozakon, jezikovni in pismoslovje, zemljepisje in zgodovina s posebnim obzirom na očetnjo in njeno ustavo, prirodo, naravoslovje, aritmetika, geometrija, knjigovodstvo, risanje s prosto roko, geometrično risanje, lepopisje, petje in telovadstvo; za dekleta: ženska dela na rokah in gospodinjstvo.

Na nemških meščanskih šolah naj se daje učencem tudi prilika, da se morejo naučiti nemškega jezika.

Z dovoljenjem deželne šolske oblasti se sme na meščanski šoli podučevati tudi tujih živih jezikov; ta predmet ni obligaten.

§. 18. Prepuščeno je onim, ki za šolo plačujejo, da si smejo splošno ljudsko šolo vrediti, ka bo mogla zadostovati ob enem tudi nalogam meščanske šole. V tem primerljaji mora imeti šola osem razredov.

Vendar se smejo ustanovljati tudi samostalne trirazredne meščanske šole, ktere se prijemajo petega razreda ljudske šole.

§. 19. Določila paragrafov 4 do 8 in 10 do 14 veljajo s sledečimi izjemami tudi za meščanske šole:

1. V meščanski šoli s 3 razredi morajo učenci sploh biti ločeni po spolih, v šoli z 8 razredi pa vsaj v 3 najvišjih razredih.

2. Ako mogoče, naj se najmo potreben učitelj za verozakon.

3. Učiteljska konferencija izbira med dopuščenimi knjigami in berili; konferencija sme tudi pri deželni šolski oblasti svotovati, naj se vpeljuje nove učne knjige in berila.

4. Odgovorni vodja meščanske šole se imenuje „direktor“.

II. Obiskovanje šole.

§. 20. Stariši ali njih namestniki ne smejo puščati svojih otrok ali odgojencev brez poduka, ki je zapovedan za javne ljudske šole.

§. 21. Dolžnost v šolo hoditi se začne po dokončanem šestem in traja do zvršenega štirinajstega leta. Iz šole pa smejo učenci še le izostajati, če najpotrebnejše znajo, kar je za ljudske šole zapovedano: brati, pisati, računati.

Po dokončanem šolskem letu sme okrajno šolsko nadzorništvo iz važnih razlogov iz šole izpustiti učence, ki sicer še niso 14 let stari, ki pa v prvo prihodnjem polletju postanejo toliko stari in ki so se predmetov ljudske šole do dobrega naučili.

§. 22. Učenci se v šolo zapisujejo le v početku šolskega leta, izvzeti so slučaj, ako so se stariši preselili. Okrajno šolsko nadzorništvo in v nujnih primerljajih krajno šolsko nadzorništvo sme izjemoma dopuščati, da se otroci med šolskim letom v šolo sprejemajo.

§. 23. Dolžnosti javno šolo obiskovati so začasno ali za zmerom oproščeni: dečki, ki obiskujejo katero višo šolo, na dalje, otroci, ki imajo

Še le pred uro so vriskali na zdravje Tomaževiču in slavili ga, da on jih osvobodi, da je prvi junak Bosni; ko pa prvi ubežniki prisopišejo v mesto in naznanijo, da se bliža turška vojska, spremeni se njih boježeljnost v največo grozo; ne razleza se več krič po mestih temuč krepko kolnejo kralja.

„Dejali so nam, da Turek ni pripravljen na vojsko, pa je že skoro pred trdnjavo!“ — očitajo nekteri.

„Okanjeni smo, kmalu nas bode mesaril krvolok!“ — javdajo nekteri.

„Kralj je neusmiljenec,“ — vikajo ti, „ta lakomnež je sebe in nas pogubil zaradi nekoliko mošenj zlata!“

„Kako bi ne bil nesrečen,“ — menijo nekteri, „ker si je s tako krvjo omažežil roko, zatorej — kar koljutegne začeti, izpodleti mu gotovo.“

„Saj ste že kaj čuli o tem?“ —

„Pač, slišali smo, ali nismo hoteli, mogli nismo verjeti; denes pa —“

„Resnica, saj tudi — kdo bi neki mogel verjeti kaj tacega, — svojega očeta!“

„Pa je drznil se — ter sklenil prevzeti tako sveto nalogo; gorje nam in našim otrokom! Kruti Turek razkropi rodbine narodu, na bazarih nas bode razprodajal kakor ovce. A vsega tega je kriv le kralj Tomaževič, proklet za tega delj!“

Vojvoda Radič precej, ko hitro zvé, da je vojska vrela nazaj, takoj vstane in napoti se v palačo h kralju. Na poti čuje to in drugače zabavljanje, vidi prestrašene obraze: zaničljiv smeh mu igra okrog ust.

Tak stopi pred kralja. „No,“ — ogovori ga, a ne zapazi, da sti navzočni mati Vojakcija in soproga Marija, „kje je tisto narodovo razvnetje na kterega si zidal zlate gradove? Tvoja vojska se je zbala sovraznika, in meščanje? Idi na ulice, pa bodeš slišal in videl čudovite prikazni.“

„Zdaj nihče ne utegne poslušati tvojih pikljajev!“ — omeni Vojakcija.

„Ne, tega ne!“ — brž vojvoda odgovori in globoko prikloni se materi in kraljevi soprogi. „Ali razsrdil sem se na ta omahljivi zarod, na te plahopetce, ki bi vendar-le bili vrli vojsčaki, ko bi poštene bile bojne priprave, zato pa nisem mogel na uzdi vzdržati svojega jezika.“ (Dalje prih.)

kako dušno ali teško telesno napako, ki je nasprotna šolski svrhi in šolskemu obiskovanju, konečno oni, ki se podučujejo doma ali v kakem zasnem zavodu.

V slednjem primerljaji so stariši ali njih namestniki za to odgovorni, da se otroci vsaj v predmetih ljudske šole dovoljno podučujejo.

Ko bi bilo to kakorkoli dvomljivo, ima okrajno šolsko nadzorništvo dolžnost primerno se prepričati, ali so dvombe opravilne ali ne. Kar se v ta nam zaukaže, temu morajo stariši ali njih namestniki biti pokorni.

§. 24. Stariši ali njih namestniki, kakor lastniki fabrik ali obrtov so odgovorni za to, da šoli dorastli otroci šolo redno obiskujejo in se smejo siloma primorati, da storé svoje dolžnosti v tem obziru. Natančneje o tem določuje deželna postavodaja.

§. 25. Stariši in njih namestniki imajo dolžnost preskrbeti otrokom potrebne šolske knjige in druge učne pripomočke.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Ljubljane 25. maja [Izv. dop.] *A. F.* Že nekaj dni poprej so prihajala poročila, naj ne bi prišli ljubljanski turnarji na Janče, ker ljudje ne marajo za nje. Pametni, bolj skušeni, so res tudi ostali v Ljubljani; nekaj mladih, brezmišljenih, okoli 40 pa so si mislili: „mi smo mi“ in zapustili so prav demonstrativno ob č. uri zjutraj Ljubljano. Vse poročila so se vresničila, bilo je v istini dosti huje, nego bi si bil kdo mogel misliti. V Jančah je opominovalo turnarje okoli 50 zbranih kmetov, naj ne hodijo z razvito zastavo tukaj, kjer so njih posestva. **Dežman**, ki je bil menda edini zmožen govoriti dobro v domačem jeziku, skuša jih pomiriti, češ da so prišli turnarji le-sem kot ljudski prijatelji, da naj gredo kmetje le z njimi, ako hočejo zastoj piti in jesti. Ker so ga pa kmetje menda poznali kot ljudskega neprijatelja, niso hoteli odstopiti od svojih tirjatev, timveč vzeli in uničili so jim zastavo, turnarje pa razgnali na vse štiri strani, vendar niso nikogar hudo poškodovali. Okolo enajste ure so se zbrali razkropljeni zopet v papirnici, in odtod klical po telegrafu pomoči iz Ljubljane. Mnogo žandarjev in cela kompanija vojakov je šla na pomoč. Kmetje so se med tem zbirali okolo Dola in čakali, kaj se bode prav za prav naredilo. Tukaj še le se je pripetila nesreča, ki bi se bila gotovo lahko odstranila. Vsacemu se je gnjusilo gledati, kako je triumfirala žandarmerijska patrila z nekim mrtvo na vozu ležečim fantom v Ljubljano. Kdo je tukaj provociral, bode pokazala pozneje natančna preiskava, toliko vendar lahko rečem, da če bi bili rabili oficirji sablje tako pridno v zadnji vojski, kakor bi jih bili radi dali čutiti nam tisti večer brez potrebe, nikoli bi ne bila prišla Avstrija v tako sramoto. Med turnarji je eden precej hudo, par družih pa malo ranjenih; žandarji in vojaki so mahali po ljudstvu zelo neusmiljeno; eden kmetov je bil prec mrtev, dosti je pa hudo ranjenih.

Tako je končal tistega društva, o kojem je lansko leto govoril g. Fritsch, da se razveseljuje vroče simpatije cele dežele. Kakor lansko leto, tako se iščejo zdaj „anstifterji“ po Ljubljani. Pri „Tagblattovem“ kričanju po osnovevaljih se spominjamo moža, ki je hišo zažgal, potem pa tekell kričati: ogenj! —

Iz Ljubljane, 25. maja. [Izv. dop.] Naznanil sem Vam v poslednjem listu površno sporočilo o izletu nemških turnarjev. Naj mi bo dovoljeno denes spregovoriti o tukajšnjem občenem t. j. ljudskem mnenju v tej zadevi. Konstatirano je, da so turnarji oboroženi šli na sprehod. Da bi bilo orožje samo namenjeno nadlegovati turnarske žepe, ni verjetno, pač pa se vsakdo povprašuje: Je li treba zoper svoje mirne rojake iti z orožjem na veselico? Je li koristno in častno svojeglavno in trmasto nasprotovanje zoper narodno zavest in svarila človekoljubnosti? Občno mnenje je na ta vprašanja že odgovorilo, kakor se spodobi.

„Turnverein“ je prejel svarila, naj nikar ne draži ljudstva, ktero se ne sklada z renegacijo turnarsko. A kaj pomaga dober svet trmastim možganom. „Auf nach Jantsche“, je bilo geslo. „Tagblatt“, ta prerok laži in hinavskega odpadstva, kteremu ni nič sveto, je lagal, da bo imel turnarski izlet večje vrednosti in večji vseh, kakor deset taborjev. — Da je bila zastava turnarjem vzeta, je gotovo, a zakaj se draži prosto ljudstvo s sovraznimi zastavami? — Ko je bila četa vsemogočnih nemškutarjev na Janči gori razpodela, in ko se je jela zbirati in psovati naša narodnost v Vevčah, in ko so jeli žandarji in častniki z golimi sabljami udrihati zoper mirno naše ljudstvo, se je prigodila milovanja vredna nesreča, da se je usmrtil pošten kmet R., kteri se ni nič pregrešil. Veljavni možje prisežejo, da se ni vdeležil nobenega tepeža. Njegova smrt je kričala v nebo in še kriči. — Res je, da so vojaške čete, oficirji ljubljanske posadke in žandarmi ustavili boj. Ali se je pa to godilo po postavni poti, kazala bo prihodnost. Tragičen konec je imel ta, mislimo zadnji nemškutarski izlet, kri je tekla po nedolžnem, kajti kdo je kriv vsega tega nemira in nesreče? Odgovornost osnovevalcev bo velika. Gotovo je samo on kriv, ki je dražil, dražil je pa le „turnverein“, ki je napravil izlet kljubu vsemu svarjenju, tedaj naj tudi on sam nosi odgovornost. On je že neštnevilne nesreče napravil našim rojakom. Dokazi so pred očmi.

Zvečer po dohodu turnarjev v mesto, so se zopet milovanja vredni dogodki vršili; hočem le v kratkem omeniti nekatere. Ko je bila birokracija pri kazini zbrana, in ko so med njimi „die helden von Josefthal“, častniki garnizona zbrani, se hudovali nad surovimi Slovenci, šel je memo mlad človek, in je glasno zaklical: „Živila Slovenija, ne udajmo se!“ Oficirji so z golimi sabljami nanj padli in ga razmesarili. Ravno, ko pišem, čujem iz gotovega vira, da je sklenil svoje življenje v bolnišnici. — Sina poštenega meščana je ravno, ko je svojo nevoljo izrekel zoper mesarenje gori omenjeno, zgrabil nek major in ga tiral v kazino v varnost, kakor v „Nothpolizeihaus“. Ko so pa imenitni gospodje videli, da se čisto nič pregrešil ni, so ga hitro izpustili.

Umorjeniga kmeta Rode-ta so denes zjutraj o 4 uri vpič komisije policajev in mestnega župana pokopali. Po postavi bi imel pogreb še le popoldan biti, a ker se je gosposka bala demonstracij, položili so ga že zjutraj v grob. Umorjenemu rojaku so nosili včeraj vence v mrtvašnico in cerkovník mu jih je položil po pokopu na gomilo.

Včeraj je imel mestni odbor sejo zaradi tega pokopa, in kjer se je bal, je sklenil stvar na tihem dovršiti, kar je tudi storil. — Sosedje so hoteli truplo ubitega kmeta nazaj imeti in ga pokopati v farnem mirovdvoru, kar je pa gosposka branila, in v ta namen je bilo topništvo v okolici sv. Krištofa, to je pri ljubljanskem pokopališču z nabitimi kanoni celo noč na straži in sicer s gorečimi vžigali v roki bojé se napada okoličanov, kateri bi hoteli mrtvo truplo vzeti. — Toliko v naglici. Dostavljam samo še opombo, da so naši nemškutarji v velikem strahu. Preteklo noč se nekteri izmed njih rebrače pri oknih ne samo zaprli ampak tudi z žebli pribili. Čemu dražite? Poštenemu človeku se ni treba bati. Kar „Tagblatt“ in njega pajdaši o tej stvari pišejo, je vse ostudna laž.

Iz Prage. 24. maja. [Izv. dop.] Na včerajšnjem taboru českih delavcev na Letni se je zopet vdeležilo blizu 30.000 ljudi, večidel le delavcev, ki so pokazali kljub vsem nasprotnikom, da je narod zrel, da je ves česki narod tam, kjer so njegovi voditelji. — Ob 3. popoldne je pozdravil g. Svítíl zbrane delavce, na kar se je volil s živimi „slava“ in „na zdár“ klici predsednik praškega delavskega društva „Oula“ g. dr. Chleborad, za predsednika tabora. Dr. Chleborad je v svojem, izvrstnem govoru priporočal delavcem, naj se spodbujajo sami, da dosepejo do večje omike, ker le ta jim bo polajšala žalostno stanje; zatega delj naj se družijo s českimi študenti, kateri tako že mnogo pripomorejo z svojim akademičnim bralnim društvom v povzdigo omike med českimi delavci: Nahlovsky o Oulu, Štanka zoper trojni davek, katerega hoče vlada početnemu društvu „Oulu“ naložiti, Salava je spodbujal delavce, naj pristopujejo pridno k „Oulu“, ker si tam sami pomagajo, in jim ni treba odvisnim biti od nikakoršne samovolje gospodarjev: Šoler jim je priporočal, naj si sami skrbé za omiko z obrtnijskimi šolami, z branjem dobrih knjig in časopisov; Kukla jih je spodbujal k edinosti in bratstvu, ter grajal zadnje prigodke v „Oulu!“ — Na to je bral g. Šubert, vrednik delavskega časopisa „Jednote“ sledečo resolucijo: 1. česko-slov. delavci naj osnujejo po vseh krajih česko-slov. društva na pravila, na katerih obstaja praški „Oul“. 2. Naj se ustanové društva, po katerih se bodo širile med delavci z vsemi postavnimi pripomočki politične pravice delavcev; 3. Ta politična društva naj bodo čisto neodvisna od početnih delavskih društev česko-slovanskih. 4. Politiche pravice naj vživajo delavci česko slov. po postavnih potih, in sicer kar se tiče prikrajšovanje časa za delo, kakor tudi skrajševanja odplače. 5. Česko-slov. delavci želijo, da bi se početnim njenim društvom ne nalagali drugi davki, nego: a) v tej višini, kakor jih plača vsak drug početnik, ne pa vsem delavskim društvom v pogubo trojni davki; b) ti edini davki naj se plačajo le od onega dobička, katerega dobi društvo od neudov, in c) od dobička neudov naj se čisto odloči oni del, ki je pripravljen za razširjanje omike. — Resolucija je bila kakor tudi vsi govori v živimi „slava“ in „na zdár“ klici sprejeta. — Telegramov je prišlo 20 od raznih českih in moravskih delavskih društev. Množica se je v naj lepšem redu razšla, kar gotovo ne bo po volji onim, ki so vsaj za včeraj pričakovali nerednosti in nesloge, ker je že pri taboru česke omladine ni bilo, ki jim je bil pravi trn v peti.

Politični razgled.

Dr. Giskra se bo drž. poslanecem hvaležnega skazal in najzaslužnejim med njimi preskrbel redove. Roka roko umije, a te roke ne boste umile avstrijskega obraza.

V vojaški granici hoté vendar enkrat opustiti nekoliko vojaškega regimentovanja in odpreti svobodnostnejim napravam pot v deželo; pripravljajo namreč postavo o ljudski šoli in nove svobodnejše srenjske postave, ki se imajo v kratkem vpeljati v življenje.

Ogerska bo imela leta 1870 precej primanjkljaja: 12 milijonov je za prvi začetek gotovo dovolj.

Na Ogerskem še traja adresna debata in ni videti, kdaj bo končana. Deakova stranka je sklenila, da ne voli nobenega opozicijskega delegacije.

Iz Šlezije se piše „Politiki“, da se počasi tudi tam začenja izbujati slovanska zavednost. V kratkem hoté napraviti celo „tabor“, v katerem se bodo pogovarjali o vpeljavi narodnega — poljskega — jezika v urade in šole in o drugih koristnih zadevah. Pozdravljeni, novi borilci za slovansko idejo! —

Vodja gališke namestnije Possinger je moral iti na Dunaj poročat o mišljenji v deželi in pa tudi o tem, kako bi kaj šlo pri novih volitvah, ko bi se sedanji deželni zbor razpustil.

Demokratsko društvo v Lvovu je v svojem zadnjem zboru ostro grajalo oportunisto politiko državnih poslancev. Nasvetovalo se je, naj se napravijo po vsej deželi zbori volilcev. Posvetovanje o nasvetu se bo že nadaljevalo.

Bismark vede parlamentarizem severno-nemškega bunda prav pridno ad absurdum, kar sicer ni njegova iznajdba, ker se kaj enacega tudi drugodi godi, vendar pa v grenki odkritosrčnosti proti poslancem prekosuje vse svoje kolege po drugih državah. „Saj brez mene ne morete!“ S tem ukroti vsako opozicijo. Zdaj je zbornica naznanil, da bo treba davke za 100% povekšati. Zbornica stori vse, kar on hoče. Dunajski listi se sicer posmehujejo temu psevdo-parlamentarizmu, a pozabljajo, da bi doma lahko delali koristneje študije v tej stroki.

V Livornu na Italijanskem je bil avstrijski viši komornik grof Crenneville, katerega je spremljal avstrijski generalni konzul Inghirami-Fei, napaden od dveh neznanih ljudi. Generalni konzul Inghirami je bil z nožem zaboden, da je precej umrl. Crenneville je bil udarjen v obraz. Italijanski časopisi to nesrečo obžalujejo. Isto obžalovanje se je izreklo v florentinski zbornici. Crenneville je bil nekdanj komandant v Livorni in zelo nepopularen. Policija ga je svarila že prej, naj nikar ne stanuje tam, ker ga ljudstvo sovraži.

Na Francoškem so volitve pri kraji. Prihodnji dnovi bodo pokazali, ali so se Napoleonu izvršile po sreči ali ne. Volilci so se jako pridno vdeleževali. Ker so tam splošne volitve, imeli so nekteri kandidati več nego 30.000 glasov zase. Posebno živo je bilo v Parizu, kjer imajo opozicijski kandidati večino.

Iz Pariza pišejo v „K. Ztg.“ da se francoska po provincijah grozovito oborožuje. Pravijo, da se general Niel tako pripravlja, kakor da bi se imeli v 14 dneh že udariti.

V Španiji so sicer sklenili, da si napravijo monarhio, a kralja še vedno zastonj iščejo. Zdaj nekdo pripoveduje, da bi se utegnil infant August portugalski poprijeti španske krone in prestola. Seveda še ni gotovo, ali bo ta kandidatura obveljala ali ne.

Avstrijski poslanec v Carigradu baron Prokesch-Osten stopi iz dosedanje službe. To se je že davno pravilo, a ob enem rekalo, da pride ogerski diplomat na njegovo mesto. Zdaj beremo, da ga bo nadomestoval dosedanj državni finančni minister Becke. Njegovo ministerstvo pa prevzame eden izmed magjarskih gospodov.

Razne stvari.

* (Tiskovna pravda „Slov. Naroda“.) V torek se nam je izročila razsodba najvišje sodnije dunajske, vsled katere je članek „Tujčeva peta“ kriv pregreška kaljenega miru, vrednik pa le prestopka zanemarjene dolžne pazljivosti in mora torej plačati 50 gl. globe in izgubi 60 gl. na kavciji; ob enem se nam nalaga na svoje stroške tiskati dve razsodbi v „Slov. Narodu“. Ker pa ste obé razsodbi nemški, jezik „Slov. Naroda“ pa slovenski, morali bomo zopet pisariti in pisariti, da se nam preskrbi slovensko pismo. Takega vendar smemo tirjati, kajti če je kdo „slovenska stranka“, je to gotovo vrednik slov. časopisa.

* (Dve eskadroni husarjev.) ki so v Mariboru v garnizonu, ste dobili povelje, nemudoma podati se na pot v Ljubljano. Prva je odšla v torek popoldne, druga v torek zvečer.

* (Slov. državni poslanci in graški študentje viših šol.) Iz Gradača so nam poslali odatni slov. študentje viših šol odprto pismo, katero ravno tako oboja politiko naših državnih poslancev, kakor so to storili dunajski študentje. Ob enem se nam naznanja, da se je bila v Gradcu že pred dvema letoma sklenila adresa v enakem smislu. Po dogovoru s študenti pisma ne bomo tiskali, da nam ne bi kdo nevoljno očital: Nolite turbare circulos meos!

* (Kmečki humor.) Turnarji so pri svojem izletu v Vevče brali nabite liste s tem-le napisom: „Tukaj je močno prepovedano nemškutarjem bobnati in razgrajati zavoljo tega, da se ne bodo otroci budili in zajci plašili.“ —

* (Gg. dr. Bleiweis in Costa) prosita v „Trigl.“ svoje prijatelje, naj jima naznanijo, kdo raznaša po ljubljanskem mestu laž, da sta onadva dala ali vsaj obljubila 50 ali 100 gl. tistemu, ki bi nemškutarskim turnarjem vzel zastavo. Ako lažnika izvesta, hočeta ga potem tožiti.

* (G. Nabergoj) je stavil v tržaškem mestnem zboru blezo le-to interpelacijo: Dostikrat se je že primerilo v okolici, ki je v političnih zadevah pokorna mestnemu magistratu, da je žandarmerija okoličane zaradi najničevejšega kaljenja javnega miru, zaradi nedejanske upornosti proti njej in zaradi drugih nevrednih razlogov zgrabila in jih kakor hudodelce v železji gnala pred sodnijo. G. Nabergoj vpraša, ali je magistratu znano, kako se tu greši proti postavi v brambo osebné svobode in kaj hoče g. župan storiti, da se v prihodnje ne bode več primerjalo, ka bi žandarmerija tako krkeče zlorabila svojo službinsko oblast? Župan je obetal, da se hoče o stvari podučiti in storiti, kar bo treba. — Menda pa le vendar nekteri krivo sodijo g. Nabergoja. Porazumljenje, porazumljenje in sloga, to je, za kar prosimo tržaške rodoljube!

* (Narodni jezik v cerkvi.) V nekem okraji na Českem hodi iz roke do roke prošnja na škofovi konzistorij v Kraljevem Gradcu, naj bi se odstranil latinski jezik in mesto njega vpeljal narodni česki pri vseh bogoslužnih obredih — razen sv. maše.

* (Pravda razknjeza Karažorževiča v Pešti.) Kraljevska sodnija v Pešti je, kakor pripovedujejo peštanski listi, potrdila, da se ima deti razknjeza Karažorževič v obtožno stanje, vendar pa je preklcala drugi sklep, namreč da mora knjez še dalje ostati v zaporu in dovolila, da sme knjez med zagovarjanjem biti svoboden, ako dače dovoljno poroštvo.

* (Knjez Sapieha.) „Czas“ trdi, da se gališki deželni maršal Sapieha svoji časti ni odpovedal. „Gaz. Nar.“ pa ostaja pri svoji besedi in pravi, da bi knjez svojo častno službo le onda zopet prevzel, ko bi se potrdila postava, po kateri bi smel deželni zbor sam voliti si predsednika in ko bi ga potem deželni zbor res volil.

Dunajska borza od 26. maja.

Enotni drž. dolg v bankovcih 61 fl. 75 kr.	Kreditne akeije 291 fl. 50 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. — fl. —	London 124 fl. 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 69 fl. 70 kr.	Srebro 121 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo 100 fl. 40 kr.	Cekini 5 fl. 85 kr.
Akeije narod. banke 742 fl. — kr.	